

Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešojoje bibliotekoje vykusios Rasos Stundžienės knygos apie panevėžietį Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarą Julijų Beinortą sutiktuvės priminė jaukų ir šiltą pokalbių vakarą.

Susirinko daug bendražygių

Savo prisiminimais dalijosi Nepriklausomybės akto signatarai Birutė Valionytė, Jonas Liaučius, vyskupas Jonas Kauneckas, bendražygiai Gintaras Šileikis, Albina Saladūnaitė, Petras Luomanas, Bronislovas Matelis, žmona Vida Beinortienė, duktė Aušra Matulionienė, knygos autorė Rasa Stundžienė ir kiti.

Visi, kurie pažinojo Julijų Beinortą, kartu su juo dirbo, bičiuliavosi, ėjo į žygius, nešykštėjo gerų žodžių.

Svečius pasveikino bibliotekos direktoriaus pavaduotoja Audronė Palionienė.

Ši knygos pristatymą surengė Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarų klubas, o renginį moderavo klubo prezidentė Birutė Valionytė. Pasak jos, knyga „Julius Beinortas“ yra iš serijos knygų apie Anapilin iškeliavusius signatarus. Ši knyga nebus parduodama knygynuose.

Leidiny bus dovanojamas bibliotekoms ir mokykloms.

Julius Beinortas didžiąją gyvenimo dalį pragyveno Panevėžyje, su šiuo miestu susijusi jo veikla, čia jis dirbo ilgus metus „Ekranų“ gamykloje, čia organizavo žygeivių žygius, Rasų šventes. Todėl į renginį bibliotekoje susirinko daug jį pažinojusių žmonių.

Prisiminimų vakare-pokalbyje išryškėjo svarbiausi Juliaus Beinorto būdo bruožai, jo bendrystė su bičiuliais, bendražygiais.

Kaimo išmintis padėjo gyvenime

J. Beinortas gimė 1943 m. vasario 11 d. Radviliškio rajone. Vaikystę ir jaunystę pragyveno taip, kaip visi tuometiniai Lietuvos žmonės kaime, dirbdamas ūkio darbus, matydamas kasdienį gyvenimą, pažindamas šalia buvusių žmonių išmintį.

„Šita kaimietiška išmintis vedė jį visą gyvenimą“, – teigė B. Valionytė. Priminusi, kiek daug kaimo žmonių išėjo į partizanus ginti Lietuvos, ji sakė, kad miestiečių skaičius nebuvo didelis. Tai įrodė, kad būtent kaimas išlaikė lietuvių kalbą, krašto gynybą, papročius ir tradicijas. J. Beinortui buvo ypač svarbu išlaikyti lietuviybę, ją puoselėti.

Be galo atjautus, be galo supratingas, ypatingas žmogus – toks J. Beinortas iškyla signatarės atmintyje. Pasak B. Valionytės, jis visada suprato, kad ne kalbos, o konkretūs darbai keičia situaciją. Todėl Juliaus gyvenimo laikotarpis, susijęs su Rasomis, su žygėivyste, su mūsų tautiškumo išsaugojimu jam buvo natūralu ir savaime suprantama, kad nereikėjo nieko daugiau aiškinti. Tą suprato ir visi kiti, kurie buvo šalia jo. Pasak signatarės, jis, tikriausiai, iš savo pozicijos, veiksmo, o ne ilgo kalbėjimo, pažvelgtų ir į šiandienos situaciją, į karą Ukrainoje.

Su žmona susipažino gamykloje

Renginio metu buvo apžvelgti svarbiausi J. Beinorto gyvenimo laikotarpiai. Mokslo metai, studijos KPI (dabar – KTU) Cheminės technologijos fakultete, įgyta inžinieriaus technologo specialybė, darbas fabrikuose. Įdomu, kad jis pradžioje pasirinko galimybę dirbti Latvijoje, Lyvanų miesto stiklo fabrike. Ten išmoko latvių kalbą.

1967–1990 m. J. Beinortas dirbo Panevėžio „Ekran“ gamykloje vadovaujančius darbus. Dirbdamas šioje gamykloje jis susipažino su Vida Ivanauskaite, vedė ją 1970 m. ir tapo viso gyvenimo bendražygiais, susilaukė dviejų dukterų Eigintos ir Aušros. Beinortų namai visad buvo atverti bičiuliams, žygėiviams. Jie buvo vaišinami žolelių arbata, Vidos paruoštais gardumynais, obuolių pyragu.

Žygėivių veikla - tam tikra rezistencijos forma

Albina Saladūnaitė prisiminė, kaip buvo rengiami žygėivių žygiai, kaip kviesdamas į juos J. Beinortas paklausė, ar nebijosianti juose dalyvauti, nes sovietmečiu tai buvo didelė rizika. Pasak Albinos, jis buvo mokytojas iš Dievo malonės ir tą jautė visi, kurie dalyvavo žygiuose.

Kartais būna įdomių sutapimų, susijusių su tam tikromis datomis. Julius gimė vasarį ir tai ypatingas mėnuo, į Lietuvos kultūros istoriją įrašęs ne vieną asmenybę. Lietuvos istorijoje įrašytas ir 1975 m. Juliaus organizuotas žygis pėsčiomis „Simono Daukanto taku“, apie kurį vėliau jis pats išleido knygą. Tai buvo tam tikros formos rezistencinė kova – pasipriešinimas sovietinei okupacijai.

Tėvynė ir Dievas buvo kertiniai akmenys Juliaus gyvenimo statinyje. Tą pabrėžė ne vienas jo bendražygis, kalbėjęs renginyje.

Vyskupas Jonas Kauneckas sakė, kad nėra bendravęs su J. Beinortu, bet juos suvienijo noras, kad jaunimas pažintų Lietuvą. Jo nuomone, Sąjūdį išaugino pagrindinis darbas su jaunimu: žygėiviai, Eucharistijos bičiuliai. Buvo labai svarbu keliauti po visą Lietuvą, pažinti savo

šalies istoriją, ypač sovietmečiu, kai viskas buvo draudžiama, kai dėl kiekvieno dalyko galėjai susidurti su saugumu.

Vyskupas J. Kauneckas priekaištavo dabartinėms mokykloms, kad dabar nėra patriotinio auklėjimo. Pasak Jo Ekscelencijos, reikia nusilenkti J. Beinortui, kad jis taip ugdė jaunimą. Savo kalbą vyskupas baigė emociškai perskaitytomis Rainerio Marijos Rilės eilėmis. Lietuvos Nepriklausomybės Akto signataras

1988–1989 m. J. Beinortas buvo vienas iš Sąjūdžio Panevėžio rėmimo grupės steigėjų, vėliau Sąjūdžio miesto tarybos narys. Apie tą metą kalbėjo G. Šileikis, prisiminęs, kaip likimas juos suvedė su Juliumi, kaip buvo kuriamos Sąjūdžio iniciatyvinės grupės įvairiose įstaigose ir kaip buvo jos vienijamos į vieną Panevėžio iniciatyvinę grupę, koks buvo didelis J. Beinorto indėlis į šį darbą. Tuo metu reikėjo itin patikimų žmonių.

1990–1992 m. J. Beinortas išrinktas LR Aukščiausios Tarybos deputatu. Pasak G. Šileikio, nebuvo jokių abejonių, kad Julius bus tinkamas atstovas, nes tą rodė nuo pat vaikystės puoselėjamos vertybės. 1990 m. kovo 11 d. J. Beinortas balsavo už Lietuvos nepriklausomos valstybės atkūrimą. Jo parašas patvirtino Lietuvos Nepriklausomybės Aktą. Signataras Jonas Liaučius papasakojo, kaip formavosi Sąjūdžio iniciatyvinė grupė. B. Matelis pasidalijo prisiminimais apie tą metą, kaip vyko rinkiminė kova į LR Aukščiausiąją Tarybą. Pasak B. Matelio, J. Beinortas taip išvairavo Panevėžio sąjūdiečius, kad saugumas jokios įtakos jiems nepadarė. Labai daug lėmė jau vien tokio žmogaus buvimas greta, jo stiprybė, gyvenimo patirtis.

Seime atsakingas už socialinius reikalus

1992–2000 m. Julius Beinortas buvo Seimo narys. Atsakingas už socialinius reikalus jis turėjo gausybę darbo: posėdžiai, susitikimai su rinkėjais. Tuomet žmonės įsivaizdavo, kad Seimo narys gali ir privalo padaryti viską, todėl skundėsi net dėl tokių dalykų, kad kaimynas užkimšo kanalizaciją.

P. Luomanas sakė esąs dėkingas likimui, kad tuo metu buvo J. Beinorto padėjėju-sekretoriumi.

„Niekada nesudėsi tiek į knygą, kiek žinojo pažinojusieji J. Beinortą. Jis buvo asmenybė. Stebėtinas buvo jo aktyvumas, jo darbštumas, pareigingumas, principingumas ir išmintis, o tuo pačiu ir kuklumas. Savo gyvenime jis rėmėsi krikščioniškomis vertybėmis. Buvo giliai tikintis, bet niekada to nepabrėždavo. Jokios arogancijos. Visada dalykiškas“, – teigė P. Luomanas. J. Beinortas buvo vienas iš „Sodros“ steigėjų, jam visada rūpėjo socialiniai

reikalai.

Vyras, kuriam rūpėjo ir buitis, ir romantika

Labai šiltai ir jautriai apie savo vyrą Julijų vakaro metu kalbėjo jo žmona Vida Beinortienė. Ji papasakojo ne vieną linksmą istoriją, kaip jis bendravo su rinkėjais, kaip elgėsi namuose, ligoninėje.

Nors laiko visad trūko, tačiau Julius nebuvo toks vyras, kurio žmona laiko keturis namų kampus. Jam rūpėjo ir buitis – malkų jis parūpindavo 5 metams į priekį.

Moteris prisiminė ir metus „Ekranų“ gamykloje, ir žygius dviračiais, baidarėmis, ir vyro draugus, kurie nuvedė jį į Sąjūdį. Ji žavėjosi vyro atmintimi, visad pasiklovė juo ir galvojo, kad nuolat bus šalia, tačiau likimas viską sudėliojo kitaip.

Vida Beinortienė buvo bendražygė ir žygeivystėje, ir kasdienėje buityje beveik 50 metų. Ji šmaikštavo, kad turėjusi gerą vyrą gal todėl, kad jis buvo vienintelis, nebuvo su kuo palyginti. Julius suteikė jai tai, ko nebūtų galėjęs suteikti kitas vyras, kuris nebuvęs teatre, koncerte, bažnyčioje, kuris nematęs žibučių ir ievų žydėjimo pakrantėse, nežiūrėjęs į žemaitiškas koplytėles.

Signataro duktė Aušra Matulionienė prisiminė, kad tėtį matydavo dažniausiai savaitgaliais, kai jis dirbo Seime, tačiau ryšiai buvo glaudūs. Ji papasakojo istoriją, kaip kartą pabėgo iš chemijos pamokos, o kadangi jos tėtis buvo chemikas, tai po to įvykio viskas susiklostė taip, kad klasėje ji chemiją mokėjo geriausiai.

Pirmoji Aušros mokytoja Danutė Kriščiūnienė sakė niekad nepamiršianti, kaip ji bendravo su Beinortų šeima, kaip rengė žygius, kaip jos mokinės tėtis padėjo suremontuoti klasę. Parašyti knygą buvo didelė atsakomybė

Net ir tie žmonės, kurie nepažinojo J. Beinorto asmeniškai, tačiau sužinoję apie jo gyvenimą, veiklą, asmenybę, džiaugėsi galėdami pažinti jį iš pasakojimų, knygų, straipsnių. Apie tai kalbėjo knygos autorė Rasa Stundžienė, kuriai teko garbė ir didelė atsakomybė parašyti šią knygą.

Atidžiai įsigilinsi į visą J. Beinorto gyvenimą, Rasa jo šeimą lygino su dekabristų žmonomis, kurios paskui ištremtus vyrus keliavo į Sibirą. Juk jei Lietuvos nepriklausomybės istorija būtų susiklosčiusi kitaip, tai Beinortų šeimos būtų laukęs nepavydėtinas likimas. Signatarų klubo prezidentė B. Valionytė dėkojo R. Stundžienei už atliktą didžiulį darbą, kuris pareikalavo žinių įvairiose srityse.

G. Petkevičaitės-Bitės viešosios bibliotekos direktoriaus pavaduotoja A. Palionienė pasidžiaugė, kad Beinortų šeima dovanojo bibliotekai asmeninį archyvą, kuriame daug žygeivių nuotraukų, dienoraščių.

Virginija Januševičienė

Gedimino Kartano nuotr.

Signatarė B. Valionytė (dešinėje) ir knygos autorė R. Stundžienė

